

Afdeling Hollandse Delta.

Broedvogelonderzoek 2023
Parnassiavlak en Hoekje Jans

Mededelingnummer: 360

Auteur: Dick Zwart

© KNNV afdeling Hollandse Delta

Broedvogelonderzoek 2023

Parnassiavlak en Hoekje Jans

Een publicatie van de Vogelwerkgroep van de Natuurvereniging Hollandse Delta, een afdeling van de KNNV.

Mededeling nummer: 360

Auteur: Dick Zwart

Inventarisatie door: Dick Zwart, Anja Langendoen en Bregit Jansen

Foto's: Dick Zwart en Anja Langendoen

Omslagfoto: Parnassiavlak (vanaf het startpunt). Fotograaf: Dick Zwart

Natuurvereniging Hollandse Delta
een afdeling van de KNNV

secretariaat:

Peter Vermaas

Schudegge 17

3224 BP Hellevoetsluis

Telefoon: 0181-324058

Email: secretaris@hollandsedelta.knnv.nl

Inhoudsopgave

1. Inleiding
2. Geschiedenis en beheer
3. Gebiedsbeschrijving
4. Veldkaart
5. Overzicht tellingen
6. Werkwijze
7. Overzicht territoria van 2006, 2011, 2020, 2023
8. Vergelijking met voorgaande inventarisaties
  - 8.1 Ontbrekende soorten
  - 8.2 Nieuwe soorten
  - 8.3 Nieuw maximum
  - 8.4 Nieuw minimum
9. Overige waarnemingen
10. Opmerkingen
11. Slot

1. Inleiding

De laatste keer dat er een broedvogelinventarisatie in dit gebied is geweest was in 2020. Toen het verzoek kwam van het ZHL om deze inventarisatie in 2023 te herhalen was mijn keus bij het indelen van alle inventarisaties gauw gemaakt. Ook Anja toonde zich weer bereid om mee te tellen en dat was fijn. Bij de meeste tellingen sloot Bregit Jansen ook aan. Zij wilde weleens ervaren wat een broedvogelinventarisatie inhield. En vogelteller Wim van Vliet liep ook een keer mee. Zouden er veel vogelverschuivingen zijn met 3 jaar geleden? Aan het einde van alle inventarisaties zullen we het weten.

De 2 gebieden zijn al eerder geteld in 2006 door J. van Oudenaarden, P. Vermaas en K. Adriaanse ; in 2011 door H.B. de Boer en S. Lobs; in 2020 door D. Zwart en A. Langendoen.

Op 20 maart begon onze eerste inventarisatie om 6.45 uur. Het was 7 graden, bewolkt en op de terugweg hadden we regen, maar dat gaf niet. Op de heen route hadden we bijna alle vogels al in kaart gebracht. Er waren al veel tjiftjaffen te horen en ook een grote lijster was met zijn mooie zang aanwezig. We noteerden een dodaars binnen ons telgebied.

We hadden te horen gekregen dat op het Parnassiavlak vooral aan de randen veel bosstruweel was verdwenen. Zou dat van invloed zijn op de vogelstand van het aantal struweelbroeders?

Van te voren heb ik ons bezoek steeds aan Jan Alewijn Dijkhuizen doorgegeven.

2. Geschiedenis en Beheer

Het inventarisatie gebied bestaat eigenlijk uit 2 delen, te weten Parnassiavlak en Hoekje Jans. Beide gebieden zijn verbonden door een fietspad en groenstrook.

Het **Parnassiavlak**, een voormalige strandvlakte, is ruim 4 ha groot. Het ligt aan de voet van de Brielse Gatdam die in 1966 is aangelegd. Hierdoor werd de verbinding met de Noordzee verbroken en ontstond het Oostvoornse Meer. Het gebied is in beheer bij het ZHL.

Hoekje Jans is ontstaan bij de inrichting van het Oostvoornse Meer eind zestiger jaren tussen de noordoever en de Brielse Gatdam. Het gebied is destijds vernoemd naar een van de mensen die toen bij de inrichting betrokken was. Hoekje Jans wordt beheerd door het ZHL. In het zuidelijke deel van Hoekje Jans heb je zicht op het Oostvoornse Meer en een testlocatie van TNO met drijvende zonnepanelen bij Slag Baardmannetje.

3. Gebiedsbeschrijving

De 2 gebieden maken deel uit van de wandelroute “Vogelboulevard”. Een groenstrook/rietkraag langs het Oostvoornse Meer en een fietspad zorgen voor de verbinding tussen de gebieden. Halverwege het fietspad staat er een vogelkijkscherm met zicht op het Oostvoornse Meer. Beide terreinen kunnen nogal drassig zijn, dit heeft te maken met de waterstand van het meer. In de winter wordt er een hogere waterstand aangehouden. De begroeiing bestaat uit (moeras)bos/struweel en op de voormalige strandvlakten groeien bijzondere en zeldzame bloemen, zoals parnassia, gentianen en verschillende soorten orchideeën. Aan het eind van de zomer worden de valleien gemaaid. Afgelopen winter is er een groot gedeelte van het bosstruweel bij het Parnassiavlak

weggehaald om meer open duingrasland te krijgen. Vooral de randen zijn onder handen genomen om de mooie vallei in stand te houden. Deze ingreep gebeurt volgens het beheersplan.

Hoekje Jans bestaat uit een open vlakte dat niet veel groter is dan een hectare dat wordt ingesloten door struweel en riet. Zeldzame bloemen die hier voorkomen zijn bijvoorbeeld moeraswespenorchis, brede orchis, groenknolorchis en vleeskleurige orchis.

4. Veldkaart Parnassiavlak en Hoekje Jans

Veldkaart

Telgebied: Parnassiavlak BVK XIV
Opp [Ha]: 28.4

temperatuur	wind	bewolking	neerslag	Sovon

5. Overzicht tellingen

Totaal zijn er 8 tellingen uitgevoerd, waarvan 1 avondtelling. De tellingen vielen in de periode tussen 20 maart en 15 juni. De avondtelling was op 8 mei.

Tijdens de **eerste telling** (20 maart) hoorden we volop tjiftjaffen en de Cetti's zangers waren al aanwezig.

Bij de **tweede telling** (3 april) hadden we een paartje middelste zaagbekken. De bruine kiekendief, zowel mannetje als vrouwtje, vlogen halverwege de telling voorbij. Van het heerlijke geluid van de eerste fitissen werd je vrolijk, ook al eindigt de zang van deze Afrika-zanger in mineur. Zwartkopmeeuwen vlogen langs de groenstrook van het Oostvoornse Meer. Anja zag ook nog een wezel/hermelijn het fietspad supersnel oversteken. En een sperwer vloog over en twee reeën stonden in het Parnassiavlak.

De **derde telling** (16 april) leverde de eerste rietzanger, nachtegaal en zwartkop op. De goudhaan liet zich horen. Twaalf grote zilverreigers zaten bij de dam. Ook de eerste visdieven en grote sterns konden we horen. Verder zagen we nog 3 beflijsters. Het zwarte kraaiennest was intussen bezet. We noteerden veel groenlingen en Cetti's zangers.

Bij de **vierde telling** (27 april) hadden we de eerste zingende putter. Deze soort hadden we eigenlijk al eerder verwacht. De zang van de eerste kleine karekieten klonk luid en een kleine zilverreiger liet zich zien. Een apart geluid bij Hoekje Jans konden we niet thuis brengen, was het een Siberische tjiftjaf? We hebben het niet als waarneming genoteerd. Een groenpootruiter hoorden we bij het kijkscherm en een braamsluiper, een stukje verder op het pad, was de eerste dit jaar.

De **vijfde telling** (8 mei) was een avondtelling. Het viel op dat er minder vogels aanwezig waren. Een deel was waarschijnlijk reeds doorgetrokken, maar 's avonds zingen er gewoon minder vogels. Opvallend lieten maar 3 winterkoningen zich horen. Deze telling leverde wel de baltsroep op van 4 houtsnippen. Bij Hoekje Jans hadden we veel geluidsoverlast van het autoverkeer en de trein.

Bij de **zesde telling** (19 mei) hadden we als nieuwkomers 2 oeverlopers en 3 spotvogels. De boomleeuwerik was ook weer aanwezig, maar die hadden we al eerder gehoord op 27 april.

De **zevende telling** (2 juni) werd mijn laatste telling, daarna ging ik op vakantie. Eén nieuwe soort, de sprinkhaanzanger, konden we bijschrijven. Het was een goede telling met veel zangvogels. Wel hadden we last van muggen. Hans op den Dries gaf later in die week door dat hij langs het fietspad de roodmus had gehoord. Ik heb deze soort niet in de lijst opgenomen.

De **achtste telling** (15 juni) werd door Anja en Bregit gedaan en op de moderne manier direct ingevoerd op de telefoon. Deze telling leverde nog een paar nieuwe waarnemingen op, zoals een grote Canadese gans, torenvalk, snor en grauwe vliegenvanger. Dat was een leuke afsluiting van alle tellingen.

nest zwarte Kraai

groenling

6. Werkwijze

Alle vogels zijn geteld volgens de Sovon-normering. Elke waarneming krijgt een broedcode van code 1 t/m 16. Zeker geen broedvogel is broedcode 0. De tellingen moeten tenminste 10 dagen uit elkaar liggen. Na het invoeren van de telgegevens vindt er auto-clustering plaats en krijg je een overzicht van het aantal territoria. Bij de laatste telling is gebruik gemaakt van de Avimap door Anja. Zelf hanteer ik de papieren kaart. Van elk territorium is een overzichtskaart (stippenkaart) beschikbaar. Aangezien Sovon samenwerkt met Natuurorganisaties zijn de resultaten en de overzichtskaarten in te zien.

We zijn steeds gestart met de tellingen bij de Strandweg via de trap naar het Parnassiavlak.

Als opmerking dient nog vermeld te worden dat Sovon dit jaar een nieuwe handleiding BMP hanteert. Van veel soorten zijn de datumgrenzen wat naar voren opgeschoven. Veel vogelsoorten zijn ten gevolge van de klimaatverandering vroeger in het seizoen gaan broeden. Wellicht dat dit misschien van invloed is op de aantallen territoria.

DATUM	STARTTIJD	EINDTIJD	TEMP.	WINDKRACHT	ZON/ BEWOLKING
20-3	6.40	9.10	7 graden	3	bewolkt/regen
3-4	7.10	10.10	2 graden	windstil	zon
16-4	6.40	9.40	8 graden	4	bewolkt
27-4	6.15	9.45	2 graden	windstil	bewolkt/zon
8-5	19.30	21.55	13 graden	2	bewolkt
19-5	5.35	8.30	7 graden	2	zon
2-6	5.25	8.25	11 graden	3	bewolkt
15-6	5.10	8.55	13 graden	2	zon

7. Overzicht van de resultaten van de inventarisaties van 2006, 2011, 2020 en 2023

NAAM	2006	2011	2020	2023
Dodaars	3	0	1	0
Fuut	12	2	4	2
Knobbelzwaan	0	1	2	1
Grauwe gans	0	5	5	4
Grote Canadese gans	0	0	1	0
Nijlgans	0	0	1	0
Bergeend	1	1	3	1
Krakeend	1	0	1	1
Wilde eend	2	5	6	4
Kuifeend	2	1	2	0
Bruine kiekendief	0	0	1	0
Fazant	10	5	1	2
Waterral	0	0	2	0
Waterhoen	1	0	0	0
Meerkoet	11	5	7	5
Kievit	3	2	0	0
Tureluur	1	0	0	0
Scholekster	0	0	1	1
Houtsnip	0	0	2	3
Houtduif	3	1	4	7
Turkse tortel	2	0	0	0
Zomertortel	5	2	0	0
Koekoek	1	2	1	1
Grote bonte specht	0	0	2	0
Graspieper	0	0	1	2
Winterkoning	31	14	21	18
Heggenmus	21	7	16	13
Witte Kwikstaart				1
Roodborst	1	1	8	10
Nachtegaal	12	11	7	7
Blauwborst	1	0	1	0
Roodborsttapuit	0	1	0	0
Merel	14	13	9	15
Zanglijster	5	4	6	7
Cetti's zanger	0	5	6	7
Rietzanger	2	3	2	2
Bosrietzanger	0	2	1	0
Kleine karekiet	10	8	10	10
Spotvogel	0	1	4	6
Sprinkhaanzanger				1
Braamsluiper	4	3	5	7
Grasmus	2	3	8	3
Tuinfluitier	11	13	11	10
Zwartkop	16	15	19	22
Tjiftjaf	17	18	24	24
Fitis	31	19	24	20
Goudhaan	0	0	1	1
Staartmees	2	0	1	2
Pimpelmees	4	0	2	2
Koolmees	7	4	5	6
Boomleeuwerik				1
Gaai	2	0	0	1
Ekster	4	0	0	1
Zwarte kraai	4	0	2	1
Vink	2	0	4	5
Groenling	0	0	5	10
Putter	0	0	3	2
Kneu	3	0	4	4
Goudvink	9	1	3	6
Rietgors	1	1	1	1

Aantal soorten	40	33	49	45
Aantal territoria	274	179	261	260
Konijn	?	?	6	6
Ree	?	?	3	7
Wezel/Hermelijn				1

braamsluiper

kneu

8. Vergelijking met voorgaande inventarisaties

8.1 Ontbrekende soorten zijn dit jaar:

Grote Canadese gans
 Nijlgans
 Kuifeend
 Waterral
 Dodaars
 Bruine Kiekendief
 Grote Bonte Specht
 Bosrietzanger
 Blauwborst

8.2 Nieuwe soorten. Deze soorten zijn dit jaar voor het eerst vastgesteld.

Gaai

Boomleeuwerik

Sprinkhaanzanger

Witte Kwikstaart

8.3 Nieuw maximum. Van de onderstaande soorten is een nieuw maximum vastgesteld.

Soort	Oud maximum	Aantal dit jaar
Fazant	1 (in 2020)	2
Houtduif	4 (in 2020)	7
Houtsnip	2 (in 2020)	3
Koolmees	5 (in 2020)	6
Cetti's Zanger	6 (in 2020)	7
Staartmees	1 (in 2020)	2
Spotvogel	4 (in 2020)	6
Zwartkop	19 (in 2020)	22
Braamsluiper	5 (in 2020)	7
Zanglijster	6 (in 2020)	7
Merel	9 (in 2020)	15
Roodborst	8 (in 2020)	10
Graspieper	1 (in 2020)	2
Vink	4 (in 2020)	5
Goudvink	3 (in 2020)	6
Groenling	5 (in 2020)	10

8.4 Nieuw minimum. Van de onderstaande soorten is een nieuw minimum vastgesteld.

Soort	Oud minimum	Aantal dit jaar
Grauwe Gans	5 (in 2020)	4
Knobbelzwaan	2 (in 2020)	1
Bergeend	3 (in 2020)	1
Wilde Eend	6 (in 2020)	4
Meerkoet	7 (in 2020)	5
Fuut	4 (in 2020)	2
Zwarte Kraai	2 (in 2020)	1
Fitis	24 (in 2020)	20
Tuinfluitier	11 (in 2020)	10
Grasmus	8 (in 2020)	3
Winterkoning	21 (in 2020)	18
Heggenmus	16 (in 2020)	13
Putter	3 (in 2020)	2

Fuut

koffie/thee pauze

9. Overige waarnemingen

20 maart: Middelste Zaagbek, Dodaars, Bruine Kiekendief, Grote Lijster

3 april: Middelste Zaagbek (paartje), Bruine Kiekendief (man/vrouw), Ekster, Zwartkopmeeuwen, Sperwer, Hermelijn/Wezel, 2 Reeën

16 april: 2 Middelste Zaagbekken, Watersnip, 12 Grote Zilverreigers, Blauwe Reiger, 3 Beflijsters, Visdieven, Grote Sterns

27 april: Kuifeend, Kleine Zilverreiger, Groenpootruiter, Zwartkopmeeuwen, Visdieven, Tureluur, 2 Reeën

8 mei: Visdieven, 4 Houtsnippen, 2 Blauwe Reigers, 6 Grote Zilverreigers, Ree

19 mei: Nijlgans, 2 Oeverlopers, 2 Blauwe Reigers, 3 Konijnen

2 juni: 2 Houtsnippen, 3 Grote Zilverreigers, Visdieven, Ree, 2 Konijnen

(8 juni: waarneming door Hans op den Dries: Roodmus)

15 juni: Grote Canadese Gans, Torenvalk, Ekster, Veldleeuwerik, Snor, Spreeuw, Grauwe Vliegenvanger, Ree, Konijn

10. Opmerkingen

Na het topjaar van 2020 zijn er in 2023 wat minder soorten, maar nog altijd meer dan 2006 en 2011. Met 45 soorten dit jaar blijven beide gebieden een aantrekkelijke biotoop voor broedvogels. Wat opvalt bij de inventarisatie van 2023 is, dat de waterral geen enkele keer is gehoord. In 2020 hadden we nog 2 territoria van deze nacht actieve soort. Grote Canadese Gans en Nijlgans werden wel waargenomen, maar geen territoria. Jammer was dat de bruine kiekendief geen territorium had, ondanks dat de kiek de eerste 2 tellingen aanwezig was.

Positief zijn de ontwikkelingen van de spotvogel, de Cetti's zanger en de groenling. Ook de zwartkop, merel, braamsluiper en roodborst lieten een toename zien. De tjiftjaf, fitis, winterkoning, zwartkop en merel staan met stip bovenaan wat betreft het aantal territoria. We hadden gehoopt de bosrietzanger en de blauwborst waar te nemen, maar helaas dit jaar niet. Erg leuk was, dat we 4 nieuwe soorten konden toevoegen: gaai, boomleeuwerik, sprinkhaanzanger en witte kwikstaart. Van de nieuwe territoria in 2020 hebben putter, groenling, kneu, goudhaan, scholekster, graspieper en houtsnip zich gehandhaafd. De grote bonte specht en de dodaars helaas niet.

Vooralsnog heeft m.i. de houtkap van de struweelranden weinig invloed gehad op de aantallen territoria van de struweelbroeders.

11 Slot

Anja, Bregit en ik hebben met veel plezier de inventarisaties gedaan. Het was weer erg leuk om in dit bekende telgebied terug te zijn. We genoten van de bloeiende orchideeën.

